

1) Βοή, θόρυβος: Ἄκου τὸν ἄερα, μὲν βρουχάρα ποῦ κάνει! 2) Ἀντίλαλος ἰσχυρός: Βρουχάρα βγάνουν τὰ βουνά.

βρύχασμα τό, ἀμάρι. βρύκασμα Παξ.

Ἐκ τοῦ βρυχάζω.

Ὁδυρμός, θρηῆνος.

βρουχειέμαι Ἡπ. Πελοπ. (Καρδαμ. Μάν.) βρυχειέμαι Ἡπ. Μακεδ. (Βλάστ.) βρυχειοῦμαι Ἡπ. — Λεξ. Δημητρ. βρυχειοῦμαι Κάρπ. (Ἑλυμπ.) Ρόδ. — ΑΠροβελ. Ποιήμ. 1,408—Λεξ. Βλαστ. 237 βρυχειέμαι Πελοπ. (Λάστ. κ. ἀ.)—Λεξ. Βλαστ. 237 βρυχειέμαι Θράκ. (Αἰν.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀρτοτ. Ναύπακτ.) βρυκειέμαι Κύπρ. βρυχειῶμαι Κάρπ. (Ἑλυμπ.) βρυχοῦμαι Καππ. Κρήτ. Κύθηρ. Κύπρ. βρυχοῦμαι Κρήτ. (Βιάνν. Σητ. Σφακ. κ. ἀ.) Κύθηρ. Ρόδ. Χίος βρυκοῦμαι Κύπρ. βρεχοῦμαι Καππ. (Ἀξ. Ἀραβάν. Σινασσ.) βρακοῦμαι Κρήτ. (Σέλιν. Σφακ. κ. ἀ.) βρεχῶμαι Καππ. (Ἀνακ.) βρυχίζω — ΓΜαρκορ. Ὁρκ. 26 ΔΣολωμ. 257—Λεξ. Δημητρ. βρυχίζω Ἀστυπ.—Λεξ. Βλαστ. 51 Δημητρ. βρυχίζομαι Ρόδ. βρυχίζομαι Κρήτ. (Βιάνν.) Πελοπ. (Λάστ.) Ρόδ. Χίος βρυχίζομαι Ρόδ. βρεχίζομαι Καππ. (Ἀνακ. Ἀραβάν.) βρείζομαι Καππ. (Ἀραβάν. Γούρτον.) βρυκάω Ἡπ. βρείζω Καππ. (Σινασσ.) βρυτίζω Κύπρ. βρυχῶ Λεξ. Μπριγκ. βρυτῶ Κύπρ. βρυάσκω Καππ. (Σίλ.) βρέχομαι Καππ. (Μισθ.) βρυάνω Καππ. (Σίλ.) βρυοῦμαι Καππ. (Σίλ.) ἀβρυνοῦμενε Τσακων. γρυτίζομαι Κύπρ. βραχᾶμαι Κρήτ. δουρκειῶμαι Θράκ. (Σουφλ.) Μετοχ. βρυγειοῦντας Ἡπ. βρεγειοῦντας Ἡπ. Α.Ρουμελ. (Καρ.) βρεχῶντας Α.Ρουμελ. (Καρ.) βρυχομένους Μακεδ. (Καταφύγ.) βρυχισμένος Χίος — Λεξ. Βλαστ. 88 καὶ 123.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. βρυχῶμαι. Ὁ τύπ. βρυχοῦμαι καὶ παρὰ Δουκ. Ὁ τύπ. βρυχίζομαι καὶ μεσν. Ἰδ. Ἰμπέρ. καὶ Μαργαρ. στ. 180 (ἐκδ. SLambros) «τὴν ξενιτειάν βρυχίζονται πῶς νὰ τὴν ὑπομένουν | μὲ λύπες καὶ μὲ κλάματα καὶ βρυχισμούς μεγάλους». Οἱ τύπ. βρυχῶ, βρυχοῦμαι καὶ μετοχ. βρυχῶντας καὶ παρὰ Σομ.

1) Βρυχῶμαι, μυκῶμαι, βελάζω, οὐρλιάζω (α) Ἐπὶ ἐμψύχων Ἡπ. Θράκ. (Σουφλ.) Κρήτ. (Βιάνν. Σφακ. κ. ἀ.) Καππ. (Σινασσ.) Κύπρ. Πελοπ. (Λάστ. Καρδαμ. Μάν.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀρτοτ. Ναύπακτ. κ. ἀ.) Τσακων.—Λεξ. Βλαστ. 237 Δημητρ.: Τὸ θεοῖο ἐβρυχοῦσαν Βιάνν. Ἀμα θὰ πέθινι κἀνένας, βρυχειέταν τοῦ σι'χειο Ναύπακτ. Ἐβρακούδα ἀ'ἀγρίμι Σφακ. Ἐβρυχίστη τὸ βόδι Καρδαμ. Μάν. Τοῦ βόδι βρυχειέτι Ἀρτοτ. Τοῦ βόδι δουρκειέτι Σουφλ. Βρυχᾶται σὰ ἀδ θεοῖο Σφακ. Βρακᾶται τὸ πρόβατο κ' ἡ-γ-αῖγα Κρήτ. Βρυχειέται ἡ γίδα Καρδαμ. Μάν. Τὸ σκυλλὶ βρεχούνταν Σινασσ. Ἐκ ἀβρυνοῦμενε δα νιοῦτα ὁ κοῦε (οὐρλιάζε τὸ σκυλλὶ ὅλη τὴ νύχτα) Τσακων. || Ἀσμ.

Σὰν τὸ γουβάλι ἔσκουζε, σὰν τὸ θεοῖο βρυχειέταν Λάστ.

Τὸ βουκολεῖο βρυχίστηκε κ' ἡ Πόλι ἀναταράχτη αὐτόθ.

Ὁ Τοῦρκος ἐκοντόφθασεν 'ς τὴν Πόλιν κ' ἐβρυκαῖτον Κύπρ.

Σαπλώνει ὁ Καφάμπασης, ὡσὰν θεοῖο βρυκάζει Ἡπ.

Ἐνα βούι κουτουλάρις, | ἔνας γαίδαρος τοινιάρης,
ἔνας χοῖρος δαλωμένος | καὶ ἀπὸ τὴν νορὰ δεμένος
κ' ἔνα πρόβατο κερούλλι | ποῦ βρακᾶται 'ς τὸ πεζούλλι
Κρήτ. || Ποιήμ.

Τοῦ μαύρου τόπου τὸ στοιχειὸ ποῦ βρύχιζε 'ς τ' ἀφτιά της ΓΜαρκορ. ἐνθ' ἄν. (β) Ἐπὶ ἀψύχων Ἀστυπ. Κρήτ. (Βιάνν. Σητ. κ. ἀ.) Κύθηρ. Κύπρ. Πελοπ. (Καρδαμ. Μάν.) Ρόδ.—ΔΣολωμ. ἐνθ' ἄν.—Λεξ. Βλαστ. 51 Δημητρ. ΑΠροβελ. ἐνθ' ἄν.: Μὰ φορὰ καὶ ἄνεμος νὰ μὴ φυσᾷ, ἡ θάλασσα δὲν καταλλαγιᾷ, μόνο βρυχᾶται, γιὰτ' ἔχει κατὰρα ἀπὸ τὸ Θεοῖο (καταλλαγιᾷ=ἡρεμεῖ, ἡσυχάζει) Σητ. Βρυχᾶται ἡ θάλασσα Βιάνν. Κύθηρ. Βρυχειέται ἡ θάλασσα Καρδαμ. Μάν. (πβ. Ὁμ. Ε 411 «ἀμφὶ δὲ κῦμα βέβρυχεν ῥόδιον»). Βρυχειέται τὸ νερὸ Ρόδ. Βρυχᾶται τὸ νερὸ Βιάνν. Ὁ ποταμὸς βρυχᾶται αὐτόθ. Βρυχειέται τὸ σπαρμένο αὐτόθ. Ἡ γῆς ἐσείστη, ὁ οὐρανὸς ἐβρυχίστη αὐτόθ. || Ἀσμ. Τὰ δρη ἀναταράσσονται καὶ τὰ βουνὰ βρυχοῦνται Κρήτ.

Σὰν θάλασσα βρυχίζομαι, σὰν κῦμα δέρον' ὁ νοῦς μου Ρόδ.

Μισσεύγεις καὶ οὐρανὸς βροᾷ κ' ἡ θάλασσα βρυχᾶται καὶ ὡς καὶ τὸ χῶμα ποῦ πατᾷς κ' ἐκεῖνο σὲ λυπᾶται Κρήτ.

Σὰν τρέχει τὸ πολ-λὺν νερόν 'ς τοὺς κάμπους καὶ βρυ- [κειέται,
τὸ γαῖμαν τον 'τοι νὰ τὸ 'δῶ ἀπ' ἀγαπᾷ καὶ ἀρνεῖται
Κύπρ. || Ποιήμ.

Ὁ οὐρανὸς σὲ προσκαλεῖ κ' ἡ κόλασι βρυχίζει ΔΣολωμ. ἐνθ' ἄν.

Κόσμε σκοτίσον, μάνισ' ἀγέρα, | βρόντησ' αἰθέρα, κῦμα [βρυχηῖσον,
πᾶρε με, κύλα με 'ς τὴν ὁργή σου

ΑΠροβελ. ἐνθ' ἄν. β) Ὁργῶ πρὸς συνουσίαν, ἐπὶ ζῳῶν Κρήτ. (Σέλιν.): Βρακᾶται ἡ αἶγα μας καὶ πρέπει νὰ γυρεῖ. 2) Ἀντηγῶ Ἀστυπ. Κρήτ. Κύπρ.: Ἐκεῖνος μὲ μὰ χοντρή φωνή ποῦ βρούχισεν ὁ κάμπος λείει (ἐκ παρὰμυθ.) Ἀστυπ. Ὁλος ὁ τόπος βρυχᾶται ἀπὸ τοσοῖ φωνές του Κρήτ. || Ἀσμ.

Ἡ θάλασσα μονγκάρισεν τὸ ἡ γῆ χαμαὶ βρυκαῖται Κύπρ. 3) Ὁδύρομαι, κλαίω γοερῶς, Α.Ρουμελ. (Καρ.) Ἡπ. (Ζαγόρ.) Θράκ. (Αἰν.) Καππ. (Ἀνακ. Ἀξ. Ἀραβάν. Γούρτον. Μισθ. Σίλ. κ. ἀ.) Κάρπ. (Ἑλυμπ. κ. ἀ.) Κρήτ. (Σητ.) Κύθηρ. Μακεδ. (Βλάστ. Καταφύγ.) Τσακων. Χίος.—Λεξ. Βλαστ. 123: Δέρνεται μέρα νύχτα 'ς τὰ χαράκια καὶ 'ς τὰ σκουράφια καὶ βρυχᾶται (χαράκια=βράχοι, σκουράφια=ἐδάφη αἰχμηρὰ) Σητ. Κλαίει καὶ βρυχειέτι Αἰν. Ἐκ ἀβρυνοῦμενε τὸ καμπζὶ δα νιοῦτα (ἐκλαίει τὸ παιδί ὅλην τὴν νύχτα) Τσακων. || Ἀσμ.

Σαράντα μέρες ἔπλεγε γελειοῦντας τραγουδεῖοντας καὶ ἄλλες σαράντα ἔπλεγε κλαιοῦντας καὶ βρεχειοῦντας Καρ.

Νὰ κλαίῃ νὰ βρυχειέται | καὶ νὰ χύνη μαῦρα δάκρυα Ἡπ.

Χάρε, βρυχᾶτ' ἡ μάννα μου, στριγγᾷ ἡ ἀδελφή μου. Καππ.

Κ' ἦφας τρὰ λαφόπουλλα καὶ τῶν λαφιῶν τὴν μάννα, καὶ πάλ' ἦκλαιε καὶ βρούχετο πῶς εἶχεν λίον σῶμα (τὸ βρούχετο ἀντὶ βρυχέτο) Κάρπ.

Βλέπει τοῦ Γζάννη κ' ἔρχεται κλαμένον καὶ δαρμένον, κλαμένον καὶ βρυχομένον καὶ παραπονημένον Καταφύγ.

Φεύγει τοαὶ πάει 'ς τὸν τούρι της κλαμένη βρυχισμένη Χίος. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Ἰμπέρ. καὶ Μαργαρ. στ. 490 (ἐκδ. SLambros) «ἐβγάξουν κλάματα πικρῶς, βρυχοῦν, μοιρολογοῦσιν» καὶ στ. 808 «ἀλλὰ βρυχᾶται ἀπὸ ψυχῆς, κλαίει ἀπὸ καρδίας» Συνών. βρυχάζω 4) Κραυγάζω, καλῶ μεγαλοφώνως Καππ. (Ἀνακ. Ἀραβάν.

Συνασσ.) Κάρι. (Ἑλυμπ.)—Λεξ. Βλαστ. 237 5) Μετβ. πληρῶ τι θορύβου Κύπρ.: Ἐβρύττισεν τὰ φκιά μας πὺν τοῖς φωνές.

Πβ. βρυχωμανιάζω, βρυχωμανῶ, βρυχωμομανῶ.

βρυχητός ὁ, ἀμάρτ. βρυχητός Κάρι. Κῶς Ρόδ. βρυχητό τό, Κάρι. Κρήτ. βρυχητό Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βρυχειέμαι.

1) Βρυχηθμός, βοή, θόρυβος Κάρι. Κρήτ. Κῶς Ρόδ.: Ὁ βρυχητός τοῦ νεροῦ Ρόδ. Ἐκεῖα ποῦ μιλοῦδε, κούεται ἓνας βρυχητός πομέσα με τὸ δάδος Κῶς Ἀγριος βρυχητός Κάρι. Ἐκούσθη ὁ βρυχητός τοῦ αὐτοῦ—τοῦ ἔφιον κιτ. (αὐτός=αἰτός, ἔφιος=ὄφις) Ρόδ. || Ἀσμ.

Τῆς θάλασσας τὸ βρυχητό ἀκούω καὶ τρομάζω, σὰ τῆς ἀγάπης τὸ καμὸ καὶ βαρζαναστενάζω

Κάρι.

Καὶ νά, π' ἀκούει βρυχητό, γυρίζει πίσω, βλέπει τὸ σῦδεκνό του ποῦ τρεχε γιὰ νὰ τὸνε προφτάσῃ Κρήτ. 2) Θρηῖνος, ὄδυρμος Κύθηρ.: Τί κλάημα καὶ τί βρυχητό!

Πβ. βρυχιατό, βρύχισμα, βρυχισμός, βρυχίστημα, βρῦχος.

βρυχιά ἡ, ἀμάρτ. βρακιά Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. βρυχειέμαι, παρ' ὃ καὶ βρακοῦμαι.

Τὸ βέλασμα, ἡ φωνὴ τῶν βληχομένων ζώων, ἰδίως προβάτων καὶ αἰγῶν: Οἱ προβατῖνες γνωρίζουν τὰ βυζαστακάκια ἀπὸ τοὺς βρακίς (βυζαστακάκια = νεογέννητα ἀρνιά τὰ ὁποῖα ἀκόμη βυζαίνουν). Συνών. βελαξιά, βέλασμα 1.

βρυχιατό τό, ἀμάρτ. βρυχιατό Κάρι.

Ἐκ τοῦ ρ. βρυχειέμαι.

Βρυχηθμός: Ἀκούει βρυχιατό 'ς τ' ἄλογα. Πβ. βρυχητός, βρύχισμα, βρυχισμός, βρυχίστημα, βρῦχος.

βρύχιος ὁ, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρῦχος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιος.

Κρότος τῆς ἀμάξης (ἡ λ. κατ' ἀρχὰς θὰ εἶχε ἐπιθετικὴν σημασίαν δηλοῦσα τὸν θορυβώδη).

βρύχισμα τό, ΔΣολωμ. 26. βρούχισμα Ρόδ. (Κάστελλ.)—ΓΒλαχογιάνν. Λόγοι κι ἀντίλογ. 48, Μεγάλ. Χρόν. 61, ἐν Προπυλ. 1,264—Λεξ. Πρω. Δημητρ.

Τὸ μεσν. οὐσ. βρύχισμα = θρηῖνος, ὄδυρμος. Πβ. Ἰμπέρ. καὶ Μαργαρ. στ. 812 (ἐκδ. SLambros) «νὰ εἶδες κλάσματα πολλά, βρυχίσματα μεγάλα». Τύπος βρύχημα καὶ παρὰ Σομ.

Βρυχηθμός: Βρούχισμα λεονταριοῦ ἀκούγεται ἀποπίσω του ΓΒλαχογιάνν. Λόγοι κι ἀντίλογ. 48. Οἱ Τουρκαραπαδες ἀκούγαν τὸ μπουμπουνητό, τὸ βρούχισμα, τὸ οὐρλαχτό κι ἀναμερίζανε ΓΒλαχογιάνν. Μεγάλ. Χρόν. 61 || Ποίημ.

Μὲ βρυχίσματα σαλεύει | ποῦ τρομάζει ἡ ἀκοή ΔΣολωμ. ἐνθ' ἄν. Πβ. βρυχητός.

βρυχισμός ὁ, ἀμάρτ. βρυττισμός Κύπρ. (Λεμεσ.) βρυχισμός Ἡπ. Κρήτ. (Βιάνν. Σητ. κ. ἀ.)—ΑΠροβελ. Ποιήμ. 1,37 ΚΚρυστάλλ. Ἔργα, 2,139 βρυκημός Κύπρ.

Τὸ μεσν. οὐσ. βρυχισμός = θρηῖνος, κλαυθμός. Πβ. Ἰμπέρ. καὶ Μαργαρ. στ. 180 (ἐκδ. SLambros) «τὴν ξενιτειὰν βρυχίζονται πῶς νὰ τὴν ὑπομένουν | με λύπες καὶ με κλάματα καὶ βρυχισμοὺς μεγάλους». Ὁ τύπ. βρυχισμός καὶ ἐν Ἐρωτοκρ. Β 955 (ἐκδ. ΣΞανθοῦδ.) «μ' ἀ-

γριώτατον ἀνάβλεμμα καὶ βρυχισμοὺς μεγάλους». Ὁ τύπ. βρυκημός διὰ τὸ βρυκοῦμαι, δι' ὃ ἰδ. βρυχειέμαι. Τύπος βρυχημός καὶ παρὰ Σομ.

1) Βρυχηθμός, μούγκρισμα Ἡπ. Κρήτ. (Σητ. κ. ἀ.)—ΑΠροβελ. ἐνθ' ἄν. ΚΚρυστάλλ. ἐνθ' ἄν.: Μᾶς ξεκώφαιναν οἱ βρόντοι καὶ τὰ ρεκάσματα κ' οἱ βρυχισμοὶ τοῦ ἀνήμερου ἀστραποπέλεκα ΚΚρυστάλλ. ἐνθ' ἄν. Ὁ Μιχαήλης Ἀρχάγγελος ἤκουσε τὸ βρυχισμό (ἐπφδὴ) Κρήτ. || Ἀσμ. Τῇ θάλασσας τὸ βρυχισμό ἀκούω καὶ τρομάσσω, τὸ ἀγάπης μου τὸ χωρισμό πῶς θὰ τὸνε βαστάξω! Κρήτ. || Ποίημ.

Ἀλλ' ἓνας βρυχισμός μᾶς κυνηγᾷ, σὰν ὅταν 'ς τὸ γιὰλὸ τὸ κῦμα σπάη

ΑΠροβελ. ἐνθ' ἄν. 2) Θόρυβος μετὰ φωνῶν Κύπρ. (Λεμεσ.): Ποῦ τοὺς καφκάες τῶν τῶς φωνῆς τῶς πολλῆς ἦτον βρυττισμός τῶντ' ἴδ. Ἐσυνάντησαν τὰ κωπελ-λούδκια τὸ 'ἐν ἀκούεις ἄλλον πὸ 'να βρυττισμόν. β) Ἐλαφρὸς θόρυβος, θροῦς Κύπρ.: Ἀσμ.

Σήμερον ἀκούω θροῦλον | καὶ τὸν βρυκημόν τῶν φύλλων

3) Κελάδημα Κρήτ. (Βιάνν.): Ἀσμ.:

Τῶν ἀηδονιῶν ὁ βρυχισμός 'ς τὸν οὐρανὸν ἐβῆκε (ἐβῆκε=ἀνέβη).

Πβ. βρυχητός.

βρυχίστημα τό, ἀμάρτ. βρεχίστημα Καπ. (Σινασσ.) βρυχίστημα Καπ. (Σινασσ.)

Ἐκ τοῦ ὁρ. βρυχίστα τοῦ ρ. βρυχοῦμαι, δι' ὃ ἰδ. βρυχειέμαι.

Βρυχισμός: Ὡς τὰ γλυκέα τ' τὰ ὑπνοὺς μέσα ἤκ'σεν ἓνα δυνατό βρεχίστημα. Πβ. βρυχητός.

βρυχιστιά ἡ, ἀμάρτ. βρυχιστιά Κρήτ. (Σητ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βρυχιστής < βρυχειέμαι.

Ἀντίλαλος ἤχου, βοή: Βρυχιστιὰς ὕρκοιῶ μέσα 'ς τὸ φαράγι καὶ θὰ φωνιάζῃ κιάνενας. Ἐρχεται τὸ νερό, γιὰτὶ ὕρκοιῶ τὴ βρυχιστιά δον.

βρῦχος τό, Κύπρ. Πελοπ. (Μάν.) βροῦχος Κρήτ. (Σητ. Σφακ.) βροῦχος ὁ, Κρήτ. (Σητ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρυχειέμαι. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ2, 41 καὶ 63.

Βρυχητός 1, ὃ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Ὁ οὐρανὸς ἐγέμωνεν ἀπὸ νέφη καὶ ἄκουσα ἓνα βρῦχος ἀπὸ τὸ βουνὸν Κύπρ. Τὸ βρῦχος τοῦ νεροῦ αὐτόθ. Βροῦχος ἀκούεται μέσ' 'ς τὴ ρεματιά κι ὅλο τὸ λαγάδι ἀντιλαλεῖ Κρήτ. Ἀκουσα τὸ βροῦχος, μὰ δὲν ἐκάτεχ' εἶδα 'τονε Σφακ. Ἦπες κι ἀκούστηκε ἀποπαεὶ ὁ βροῦχος Σητ. || Ἀσμ.

Ὅχι 'ς τὴ μαύρη θάλασσα, γιὰτὶ ὕρκοιῶτ' ὁ βροῦχος, μόνο 'ς τὴ Γόγκκινη Μηλῆς ποῦ κατοικεῖ ὁ Τοῦρκος Κρήτ.

βρυχωμανιάζω ἀμάρτ. βρυχομανιάζον Πελοπ. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ρ. βρυχῶ, δι' ὃ πβ. βρυχῶ παρὰ τὸ βρυχειέμαι, καὶ τοῦ ρ. μανιάζω.

Βρυχῶμαι: Ἀσμ.

Εἶπε κ' ἐβρυχομάνιασε | σὰ δὲ λεοδάρι 'ς τὰ βουνὰ Πβ. βρυχειέμαι.

βρυχωμανῶ ἀμάρτ. βρυχωμανῶ Πελοπ. (Μάν.) βρυχωμανοῦ Πελοπ. (Κίτ. Μάν.) βρυχομανοῦ Πελοπ. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ρ. βρυχῶ, δι' ὃ πβ. βρυχῶ παρὰ τὸ βρυχειέμαι, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -μανῶ.

Βρυχωμανιάζω, ὃ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Βρυχωμανῆ τὸ βόδι, καὶ ἔχει Κίτ. || Ἀσμ.